

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs
1e actualisatie
2021 – 2036

Inhoudsopgave

1. Achtergrond	4
2. Waarom een IHP	5
3. Wettelijk kader	6
4. Gemeentelijke richtlijnen en ambities	11
5. De kengetallen	15
6. Situatiebeschrijving en conclusies per dorp	18
7. Planning	27
8. Investerings en financiële consequenties	29
9. Proces en uitvoering IHP	31

Bijlagenboek

VOORWOORD

Voor u ligt de actualisatie van het Integraal Huisvestingsplan (IHP). De actualisatie van het IHP dat nu voorligt, is het resultaat van drie bestuurlijke overleggen met de schoolbesturen. In het bestuurlijk overleg is afgesproken om bij een nieuw IHP te kiezen voor een breder proces waarbij de schoolbesturen, de gemeente maar ook de betrokken kinderopvanginstellingen gezamenlijk komen tot een nieuw, integraal en beleidsrijk IHP. Het is de bedoeling dat dit na de zomer opgestart wordt.

Gezien de tijdsdruk op enkele projecten, waarbij schoolbesturen in de komende jaren zekerheid nodig hebben over financiering, is in gezamenlijk overleg besloten om het huidige document niet te positioneren als nieuw IHP, maar als actualisatie van het lopende IHP 2021 – 2036.

De actualisatie van het IHP biedt een actueel overzicht van de belangrijkste opgaven in de onderwijshuisvesting. Met de schoolbesturen is afgesproken dat wij in het kader van de voortgang van deze opgaven nu de actualisatie aan u voorleggen, zodat de uitvoering spoedig kan worden opgepakt. De opgaven die nu in de actualisatie zijn opgenomen, zijn al benoemd in het huidige IHP of zijn noodzakelijk door capaciteitsproblemen.

Het toekomstig op te stellen IHP zal meer omvatten dan de ruimtelijke opgave. Hierin zullen onderwerpen aan de orde komen zoals bijvoorbeeld, ontwikkelkaders voor IKC's, breed accommodatiebeleid, beleid voor buitenruimte en groen, inclusief onderwijs.

Bij het opstellen zal gebruik worden gemaakt van landelijke richtlijn IHP en wordt gekeken of en zo ja, op welke wijze een derde partij betrokken wordt bij het opstellen van dit IHP.

De richtlijn IHP geeft een landelijk format met standaardteksten en hoofdstukken, waardoor IHP's onderling beter vergelijkbaar en completer worden. In de tweede helft van 2026 worden de gesprekken met de schoolbesturen hierover gestart. In de eerstvolgende bijeenkomst van het LEA (Lokale Educatieve Agenda) die voor de zomer gaat plaatsvinden kan besproken worden hoe te komen tot een visie op de onderwijshuisvesting.

Dank aan iedereen die meegeholpen heeft met de totstandkoming van deze actualisatie van het IHP.

Laten we ons met elkaar inzetten om de aangegeven ambities volgens plan te effectueren, zodat dit voor de leerlingen in Tytsjerksteradiel leidt tot betere leer- en speelomgeving.

Namens de deelnemers van het OOGO (Op Overeenstemming Gericht Overleg),

Doeke A. Fokkema,
Wethouder Gemeente Tytsjerksteradiel

1. Achtergrond

Goede onderwijshuisvesting is een belangrijke factor voor de kwaliteit van het onderwijs in de gemeente. Op grond van de onderwijswetten ligt de zorgplicht voor voldoende en adequate onderwijshuisvesting bij de gemeente. De schoolbesturen hebben een belangrijke rol in het beheer en de exploitatie van de gebouwen.

De gemeente en schoolbesturen hebben elk hun eigen taken hierin, maar die taken zijn wel nauw met elkaar verbonden. De gemeente is verantwoordelijk voor nieuwbouw en uitbreiding en de schoolbesturen voor onderhoud, aanpassingen, exploitatie en beheer.

De gemeente ontvangt in de algemene uitkering van Gemeentefonds een component voor onderwijshuisvesting en de schoolbesturen ontvangen van het ministerie van OCW een bedrag voor beheer, onderhoud en exploitatie.

Het is van belang gezamenlijk met de schoolbesturen zorg te dragen voor kwalitatieve, functionele en eigentijdse scholen die in kunnen spelen op de veranderingen binnen het onderwijs. Goed onderwijs is van groot belang voor de ontwikkeling. Bij goed onderwijs horen ook schoolgebouwen in een goede technische staat die passend zijn voor het aantal leerlingen en flexibel kunnen worden aangepast aan de onderwijsvorm.

Hoe kunnen wij de leerlingen nu, maar ook voor de langere termijn goede huisvesting bieden? Per kern is gekeken naar de toekomstige ruimtebehoefte in relatie tot de bestaande voorzieningen. De conclusies en de aanbevelingen staan verwoord in deze 1^e actualisatie van het Integraal Huisvestingsplan.

Hoe ziet die onderwijshuisvesting eruit en welke kwaliteitseisen stellen wij daarbij? Deze zijn terug te vinden in hoofdstuk 4.

Tot slot worden de aanbevelingen en mogelijke scenario's benoemd. In het laatste hoofdstuk komen dan de tijdsplanning en de financiële consequenties in beeld.

2. Waarom een IHP

Het IHP geeft op basis van de bepalingen in de Wet op het primair onderwijs en de Wet voortgezet onderwijs in ieder geval inzicht in:

- een beschrijving van elk schoolgebouw op het grondgebied van de gemeente.
- de geraamde investeringen per schoolgebouw voor een periode van tenminste vier jaar.
- het beleid voor de onderwijshuisvesting in relatie tot de prognose van het aantal leerlingen in de gemeente in de periode waar het plan betrekking op heeft.

Op 27 januari 2022 heeft de raad het lopende integraal huisvestingsplan vastgesteld. Dit voorliggende plan is een actualisatie.

De financiële positie van de gemeente draagt er toe bij dat niet alles tegelijk kan en er keuzes moeten worden gemaakt. Dit is ook de reden dat er geen kwaliteitsscan van alle schoolgebouwen is gemaakt, maar voor de periode van de eerste vier jaar wordt doorgedaan met de lijn die al was ingezet in het IHP. Te weten; vervanging van de school in Garyp, de ontwikkelingen in de Trynwâlden en een vervolg geven aan het locatie onderzoek in Noardburgum. Daarnaast zijn er een tweetal capaciteitsvraagstukken die aandacht vragen.

Voor de periode naast de eerste vier jaar worden schoolgebouwen benoemt waarvoor een afweging moet worden gemaakt of en welke voorzieningen noodzakelijk zijn. Hierbij is geen prioriteit genoemd.

Intentie is om bij de volgende actualisatie te komen tot een geheel nieuw IHP waarbij onder andere een onafhankelijke toets van de kwaliteit van de schoolgebouwen zal plaatsvinden. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek kan dan de prioriteit worden vastgesteld. Voorkeur van de schoolbesturen is om dit IHP door een extern bureau te laten opstellen.

3. Wettelijk kader

3.1 Wettelijke kaders

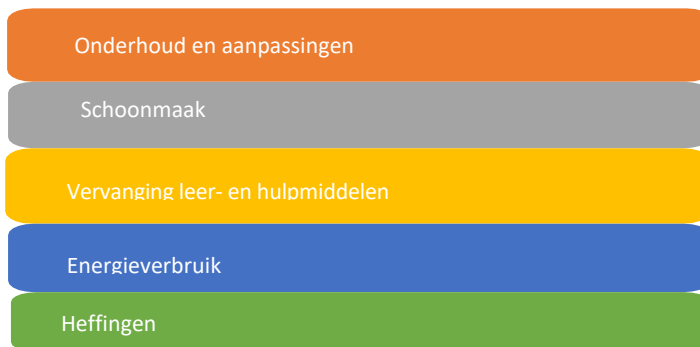
Verantwoordelijkheidsverdeling

De gemeente heeft een zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Deze zorgplicht vindt haar wettelijke basis in de Onderwijswetten (Wet op het primair onderwijs en de Wet op het voortgezet onderwijs).

Op 7 mei 2014 is het wetsvoorstel aangenomen waarbij de verantwoordelijkheid voor het onderhoud van en aanpassingen aan de scholen is gewijzigd. Met ingang van 1 januari 2015 is de verantwoordelijkheid van de **gemeente** voor de onderwijshuisvesting als volgt:



De verantwoordelijkheid voor de schoolgebouwen voor de **schoolbesturen** zijn in het onderstaande schema weergegeven. Hiervoor ontvangen zij rechtstreeks middelen van het ministerie OCW.



De uitvoering van de zorgplicht wordt geregeld via een door de gemeenten op te stellen verordening. De VNG stelt een Modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs op, die door de gemeente kan worden ingekleurd op basis van gemeentelijke uitgangspunten. De verordening bevat de basis voor het onderwijshuisvestingsbeleid en regelt de uitgangspunten voor onder andere de voorzieningen die schoolbesturen jaarlijks kunnen aanvragen bij de gemeente, criteria voor het toetsen van deze aanvragen en procedurele afspraken.

De gemeentelijke verordening is het laatst vastgesteld in 2015. Als gevolg van een verwachte wetswijziging per januari 2027 wordt de modelverordening van de VNG aangepast. Wij verwachten in 2027 de huidige verordening te actualiseren en vast te laten stellen door de gemeenteraad.

Wetswijziging 'Doelmatige aanpak onderwijshuisvesting'

Het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen is al geruime tijd aan de slag met een wetswijziging 'doelmatige aanpak onderwijshuisvesting'.

Enkele belangrijke elementen uit het wetsvoorstel zijn:

- De in de verordening beschreven jaarcyclus voor aanvragen voor de onderwijshuisvesting wordt vervangen door een langere periode, waarin de gemeente na overleg met de schoolbesturen het huisvestingsbeleid en het investeringsprogramma voor een periode van 4 jaar vastlegt in een integraal huisvestingsplan (IHP-onderwijs), met een doorkijk tot het 16e jaar.
- De mogelijkheid om renovatie als een volwaardig alternatief voor vervangende nieuwbouw in te kunnen zetten. Renovatie zou daarom moeten worden opgenomen als een voorziening in de wet. Renovatie dient daarbij te leiden tot een startsituatie/startconditie die in functioneel en kwalitatief opzicht gelijkwaardig is aan nieuwbouw en gericht is op een levensduurverlenging van het gebouw. De gemeenten kunnen vaststellen welke termijn van levensduurverlenging zij gaan hanteren; ten minste 25 jaar/ 30 jaar of 40 jaar. In de nieuwe modelverordening wordt, vanuit duurzaamheid en circulariteit bekeken, opgenomen dat bij de uitwerking van een toegekende vervanging, eerst gekeken moet worden of renovatie mogelijk is. Zo niet, dan komt vervangende nieuwbouw in beeld. Voor de voorzieningen die zijn opgenomen in het IHP wordt deze afweging ook toegepast. Tenzij er in het verleden specifieke afspraken zijn gemaakt dat er direct sprake is van vervangende nieuwbouw.
- Het investeringsverbod voor het primair onderwijs en speciaal onderwijs wordt zodanig aangepast dat het overeenkomt met de huidige bepalingen zoals die gelden voor het voortgezet onderwijs. De schoolbesturen van de scholen voor primair en speciaal onderwijs krijgen dan de mogelijkheid te investeren in de huisvesting. De huidige financieringsstromen blijven gehandhaafd, maar de versoepeling van het investeringsverbod kan leiden tot een gezamenlijke financiering die de kwaliteit van onderwijshuisvesting kan vergroten of versnellen.

IHP-onderwijs verplicht.

Naar verwachting ligt de ingangsdatum van deze wetwijzigingen op 1 januari 2027. De start van het project bepaalt onder welke voorwaarden van de wet het project valt. Met de opstelling van de actualisatie van het IHP worden bovenstaande elementen waar mogelijk meegenomen en lopen we binnen de kaders van de geldende wetgeving op het genoemde wetsvoorstel vooruit.

Met het inwerkingtreden van het wetsvoorstel worden gemeenten verplicht een IHP vast te stellen. Naar alle waarschijnlijkheid worden dan ook een aantal onderdelen benoemd die verplicht in een IHP moeten worden opgenomen. Achterliggende reden hiervan is dat het ministerie van OCW meer inzicht wil krijgen in de kwaliteit van de schoolgebouwen. Het zal niet zo zijn dat direct alle gemeenten een IHP moeten gaan vaststellen. Voor gemeenten die al een IHP hebben vastgesteld zal er een overgangperiode komen om te voldoen aan het opnemen van de verplichte onderdelen die in de wettelijke verplichte IHP moeten worden opgenomen.

Besluit Bouwwerken leefomgeving

Het Besluit bouwwerken leefomgeving is gebaseerd op de Omgevingswet en is de opvolger van het Bouwbesluit 2012. In dit besluit zijn de eisen vastgesteld waaraan nieuw te bouwen schoolgebouwen dienen te voldoen. De gemeente heeft hierdoor onder andere de verplichting tot het realiseren van Bijna Energie neutrale gebouwen (BENG).

Stichting nieuwe scholen

Met het aannemen van de nieuwe wet 'Meer Ruimte Voor Nieuwe Scholen' zijn er vanaf 1 juni 2021

meer mogelijkheden ontstaan voor het stichten van een nieuwe school. Een nieuwe school hoeft niet meer te horen bij een erkende richting zoals bijvoorbeeld protestantschristelijk of algemeen bijzonder onderwijs. Initiatiefnemers moeten dan eerst in overleg treden met schoolbesturen, samenwerkingsverbanden en gemeente. Een aanvraag voor een nieuwe school moet in ieder geval informatie geven over ouderverklaringen dat men de nieuwe school wil bezoeken en informatie over de te verwachten kwaliteit van de school.

De onderwijsinspectie toetst de aanvraag op eisen die inzicht geven in de te verwachten kwaliteit van de school. Op basis van deze wettelijke regeling geldt voor de gemeente Tytsjerksteradiel dat een nieuwe school op 1 januari van het elfde jaar na de indiening van de aanvraag zal worden bezocht door ten minste 200 leerlingen. Een eerste evaluatie van deze wet zal binnenkort plaatsvinden

Opheffing scholen

De instandhoudingsnorm voor de rijks bekostiging van basisscholen ligt voor de gemeente Tytsjerksteradiel op 56 leerlingen. Het is mogelijk scholen met een kleinere omvang in stand te houden als een schoolbestuur het gewogen gemiddelde van de onder hun bestuur staande scholen gebruikt en het gemiddelde leerlingenaantal van deze scholen zich boven de instandhoudingsnorm bevindt. Opheffing van een school blijft achterwege als:

- de school de enige school van de richting is binnen 5 kilometer hemelsbreed gemeten en tenminste 50 leerlingen heeft;
- de school de enige openbare basisschool is binnen 10 kilometer over de weg gemeten en tenminste 23 leerlingen heeft.

In artikel 204 van de Wet primair onderwijs is voor de Master Frankeskoalle in Earnewald een speciale regeling opgenomen. Deze school mag in stand blijven met een aantal van tenminste 23 leerlingen waarbij er binnen een straal van 2 kilometer geen andere school aanwezig is.

Het groot aantal (te) kleine scholen in Nederland zet extra druk op uitdagingen als personeelstekort, financiële middelen en de onderwijshuisvesting. Daar waar in sommige regio's kleine scholen van groot belang zijn, worden door de huidige regels ook veel kleine scholen in stedelijke gebieden in stand gehouden. Het ministerie van OCW zoekt naar mogelijkheden om het scholenaanbod toekomstbestendiger te maken. Mogelijkheden waaronder ander aan wordt gedacht zijn:

- heroverweging van de uitzonderingsgrond van de gemiddelde schoolgrootte;
- omvorming van de kleine scholentoeslag naar een dunbevolktheidstoelage;
- verruimen van de mogelijkheid een samenwerkingschool te vormen en stimulering van samenwerking in de brede zin.

Het ministerie van OCW organiseert regiobijeenkomsten waarin ideeën voor aanpassingen van verschillende lokale situaties worden gezien en getoetst.

Zorgplicht voor openbaar onderwijs

Volgens artikel 23, lid 4 van de Grondwet dient elke gemeente te zorgen voor genoeg openbare scholen binnen haar grenzen. Het openbaar basisonderwijs is in onze gemeente verzelfstandigd en ondergebracht bij de Adenium. Het openbaar voortgezet onderwijs wordt verzorgd door Stichting OSG Singelland, openbaar voortgezet onderwijs Smalingerland en omgeving. Ondanks het feit dat het gemeentebestuur het onderwijs heeft verzelfstandigd, blijft haar zorgplicht voor openbaar onderwijs van kracht en moet zij invulling geven aan haar garantiefunctie. Een stichting openbaar onderwijs kan een openbare school namelijk niet vrijwillig opheffen zonder dat de gemeente eerst de mogelijkheid is geboden zelf de school over te nemen en in stand te houden. Hiermee kan de gemeente, wanneer zij daartoe vanuit haar taak om zorg te dragen voor voldoende en kwalitatief

goed openbaar onderwijs aanleiding ziet, invulling geven aan haar grondwettelijke zorgplicht en zelfs daartoe weer als schoolbestuur fungeren.

Ontwikkelingen Kinderopvang en onderwijs; IKC-vorming

Het onderwijs aan 2,5 jarigen tot en met 12-jarigen wordt steeds meer als één geheel gezien. Leegstaande lokalen in basisscholen zijn in gebruik bij kinderopvanginstellingen en bij het realiseren van nieuwe voorzieningen is steeds meer aandacht voor het al dan niet huisvesten van kinderopvang en peuteropvang in hetzelfde gebouw. In de gemeentelijke notitie over IKC is aangegeven dat de gemeente de IKC-gedachte ondersteunt. Bij renovatie en/of nieuwbouw van een schoolgebouw worden de opties van het gelijktijdig realiseren van ruimte voor voor- en naschoolse opvang onderzocht, waarbij de gemeente het deel kinderopvang voorfinanciert .

De gemeente heeft geen zorg voor de huisvesting van kinderopvang/peuterspeelzaalwerk. Veelal is er wel sprake van subsidiering voor het peuterspeelzaalwerk.

Duurzaamheid/Binnenklimaat

Eind juni 2019 presenteerde het kabinet de landelijke richtlijnen voor het klimaatakkoord. De CO₂ uitstoot moet in 2030 zijn gedaald met 49%. De VO-raad en PO-raad hebben deze plannen verwerkt in een sectorale routekaart. De verantwoordelijkheid voor de verduurzaming ligt bij de eigenaar van het gebouw, veelal is dit het schoolbestuur. Bij nieuwbouw van scholen moet worden voldaan aan de eisen van het Besluit Bouwwerken leefomgeving (voorheen Bouwbesluit).

Inclusief onderwijs

Inclusief onderwijs betekent dat leerlingen met een beperking worden ondersteund en toegerust om naar school te kunnen, liefst thuisnabij en samen met leerlingen zonder beperking. Zo wordt de school een oefenplaats waar alle kinderen en jongeren samen leren en leven.

‘Daarbij is het uitgangspunt dat dit zoveel mogelijk in het reguliere onderwijs gebeurt, eventueel met extra ondersteuning die daarbij nodig is. Sommige jongeren hebben echter zo’n specifieke behoefte op het gebied van onderwijs of zorg dat zij een vorm van speciaal onderwijs nodig hebben. Om te zorgen dat er voor elke kind een plek is, is passend onderwijs ingevoerd.’

Het kabinet wil passend onderwijs verbeteren en komen tot meer inclusief onderwijs. Hiervoor is een Werkagenda Route naar inclusief onderwijs 2035 vastgesteld. In het beleidskader ‘Met elkaar voor alle kinderen en jongeren’ is de definitie inclusief onderwijs vastgesteld.

Inclusief onderwijs is onderwijs waarbij alle kinderen en jongeren dichtbij huis, volwaardig en gelijkwaardig toegang hebben tot een inclusieve leeromgeving waarin zij zich samen ontwikkelen en samen leren en participeren.

Vooralsnog is hierbij nog geen uitspraak gedaan of dit dan ook leidt tot extra m² in de huisvesting. De gemeente Tytsjerksteradiel blijft de normen in de modelverordening van de VNG volgen. Zodra deze worden aangepast zal dit leiden tot een aanpassing van de gemeentelijke verordening.

Bewegingsonderwijs

Onderdeel van de zorgplicht is eveneens de plicht om te voorzien in voldoende ruimte voor bewegingsonderwijs. Dit betreft dan het bewegingsonderwijs voor de 6- tot en met 12-jarigen. De kleutergroepen van 4- en 5-jarigen beschikken veelal over een speellokaal dat onderdeel is van het schoolgebouw.

De groepen 6- tot en met 12-jarigen hebben recht op een wettelijk vastgesteld aantal uren gym per week; te weten 1,5 klokuur per week.

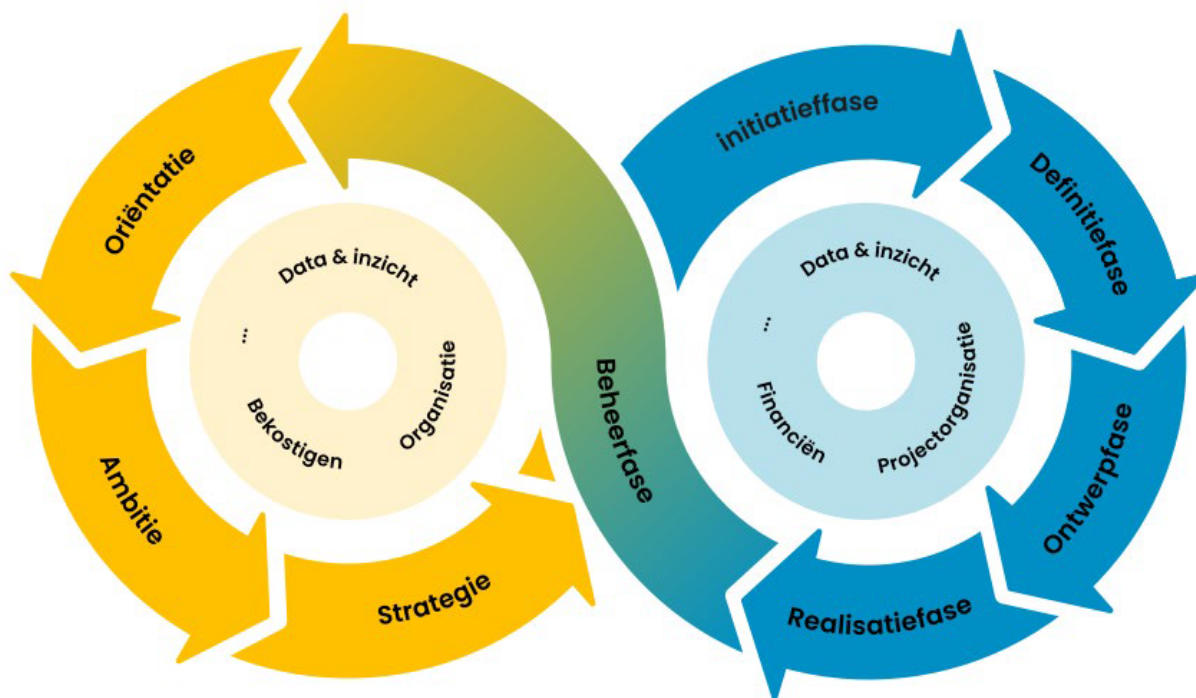
In 2020 is er in de Tweede Kamer een wetsvoorstel aangenomen waardoor de scholen met ingang

van het schooljaar 2023/2024 verplicht worden dit aantal lesuren van in totaal 90 minuten (2 lesuren van 45 minuten) te verzorgen.

Versnelling en kwalitatieve verbetering van onderwijsgebouwen.

Nederland kent een groot aantal oude schoolgebouwen. Het tempo waarin deze verouderde scholenvoorraad wordt vervangen is te laag. Met het programma onderwijshuisvesting (POHV) wordt een programmatische en integrale aanpak ontwikkeld van de schoolgebouwen in het primair en voortgezet onderwijs. Dit is een initiatief van het ministerie van OCW, de VNG en de PO- en VO raad. In de loop van het jaar 2026 worden een aantal standaardproducten opgeleverd. Met de schoolbesturen wordt dan bezien in hoeverre die bruikbaar zijn in onze gemeente.

De programmatische aanpak richt zich onder meer op het verkrijgen en standaardiseren van sturingsdata op gebouw-, portefeuille-, lokaal en landelijk niveau. Ook werkt deze aanpak aan het door ontwikkelen en borgen van kennis en het uitwerken van juridische en fiscale documentatie rond de organisatie van de onderwijshuisvestingsopgave. Het is de bedoeling dat deze kennis en informatie in co-creatie met de sector wordt opgeleverd. OCW, PO-Raad, VO-raad en VNG vormen gezamenlijk de inhoudelijke stuurgroep op de aanpak.



De bovenstaande cirkels zijn de fases van een bouwproject. Vanaf de start met de oriëntatiefase tot de beheerdersfase. Voor de fases in het proces komen er voorbeelddocumenten, handleidingen en plannen van aanpak. Tevens wordt een platform opgericht waarin de verschillende gegevens van de projecten worden opgeslagen. Op deze wijze wil men komen tot een standaardisering van de processen, waarbij niet iedereen steeds het wiel weer hoeft uit te vinden.

De sectorraden en de VNG staan positief ten opzichte van deze aanpak. Er is integrale inhaalslag nodig om alle schoolgebouwen (onderwijs)adaptief, gezond, inclusief en (minstens) energieneutraal en aardgasvrij te maken. De aanpak vormt een goede eerste stap om de sector voor te bereiden op versnelling van het vernieuwen en renoveren van slechte schoolgebouwen. De vruchten van de aanpak kunnen echter pas echt geplukt worden als ook de benodigde 1,2 miljard extra per jaar om

alle schoolgebouwen op niveau te brengen door het Rijk beschikbaar gesteld wordt. Versnelling is enkel mogelijk met voldoende middelen.

4. Gemeentelijke richtlijnen en ambities

In het coalitieakkoord 'Tytsjerksteradiel Bloeit' 2022–2026 staat als speerpunt genoemd kwalitatief goede, duurzame en toekomstbestendige scholen. Waarbij wij bij nieuw- of verbouw kijken naar mogelijkheden voor clustering tussen onderwijs, sport, cultuur, kinderopvang en ontmoeting.

Onze schoolgebouwen hebben een gezond binnenmilieu

Een goed binnenklimaat is belangrijk voor goede leerprestaties, het functioneren en de werkomgeving van het onderwijzend personeel. Bij nieuwbouw of renovatie van schoolgebouwen geldt als uitgangspunt het kwaliteitsniveau Frisse scholen klasse B. Hierdoor ontstaat er een goed binnenklimaat.

Voor bestaande gebouwen is de ambitie om ook een goed binnenklimaat te realiseren. Als in een bestaand gebouw een investering in het binnenklimaat noodzakelijk is, dan is dit in eerste instantie aan het schoolbestuur als eigenaar van het schoolgebouw.

Onze schoolgebouwen zijn zo veel mogelijk duurzaam

Voor het gemeentelijk vastgoed is in het beleidsplan gebouwenbeheer 2026 – 2030 het volgende opgenomen:

- in 2040 zijn alle gebouwen van de gemeente Tytsjerksteradiel energieneutraal;
- gebouwen waar niks speelt omtrent clustering, nieuwbouw of afstoten, worden verduurzaamd.

Vervanging van schoolgebouwen, renovatie en het uitvoeren van reguliere vervanging van installaties zijn de momenten om te verduurzamen. Bij nieuwbouw hebben gemeenten de verplichting een gebouw te realiseren dat Bijna Energieneutraal (BENG) is. Wij streven echter naar energie neutrale gebouwen (ENG).

Verduurzaming van bestaande gebouwen is een verantwoordelijkheid van de eigenaren van het gebouw. In het onderwijs is dit veelal het schoolbestuur.

Een aspect van duurzaamheid is uiteraard ook de aandacht van circulariteit. Bij nieuwbouw is dit binnen de beschikbare middelen een belangrijk uitgangspunt.

Onze schoolgebouwen zijn flexibel en meervoudig inzetbaar

Het onderwijs verandert sneller dan de levensduur van de schoolgebouwen. Gelet hierop is het van belang gebouwen te realiseren die mee kunnen bewegen met veranderende behoeften. Er kan dan niet alleen rekening worden gehouden met groei en daling van het leerlingenaantal. Maar ook met wijzigingen in de manier van lesgeven, medegebruik van andere functies of zelfs een gehele transformatie van het gebouw als deze niet meer nodig is voor het onderwijs.

Onze schoolgebouwen zijn fysiek toegankelijk voor iedereen

Gebouwen moeten door iedereen gebruikt kunnen worden. Om een samenleving zonder drempels mogelijk te maken, zijn in de bouwregelgeving (Besluit bouwwerken leefomgeving) eisen opgenomen waaraan nieuwe gebouwen moeten voldoen. Als een nieuw schoolgebouw met meerdere bouwlagen wordt gerealiseerd, dient er een lift in het gebouw te worden aangebracht. Bij het ontwerpen van het schoolterrein is het ook van belang rekening te houden met toegankelijkheid.

Het rijk heeft in samenspraak met speciaal en regulier onderwijs de ambitie uitgesproken om in 2035 inclusief onderwijs te realiseren. Het onderwijs is dan zo ingericht dat alle jongeren welkom zijn en erbij horen op de school die zij kiezen. Toegankelijkheid van schoolgebouwen is dan helemaal van belang. Naast de fysieke toegankelijkheid moet dan ook worden gedacht aan brede gangen, prikkelarme kleurstellingen en begeleidingsruimte voor specialisten.

Onze schoolgebouwen hebben een beweegvriendelijker en groener schoolplein

Het schoolplein is niet meer een plein bestaande uit tegels en een strookje struiken. Schoolterreinen veranderen naar een meer natuurlijke speel- en leeromgeving. Als de school is gelegen in een omgeving waarin weinig speelruimte voor de kinderen aanwezig is, worden afspraken met het schoolbestuur gemaakt om het terrein na de schooltijden open te stellen. Het terrein kan dan worden bestempeld als openbaar terrein. Het is van belang hierover duidelijke afspraken met elkaar te maken onder andere over de keuring en vervanging van de speeltoestellen

Onze basisscholen zijn thuisnabij, tenzij....

Leerlingen in de gemeente Tytsjerksteradiel moeten thuisnabij naar school kunnen. Thuisnabij naar school gaan, draagt bij aan de samenhang. De school kan zo meer en meer een wijkfunctie krijgen. Scholen moet wel toekomstgericht onderwijs kunnen bieden. Tegelijkertijd zien wij ook dat elke ouder keuzevrijheid heeft. Een goede spreiding van het onderwijsaanbod in de gemeente is van groot belang.

De ruimtenormering in de verordening zijn leidend.

Vanuit de praktijk komt de opmerking dat het huidige onderwijs meer ruimte nodig heeft. Onder andere voor meer afzonderlijke (spreek)ruimte waarin een leerling een gericht onderwijsaanbod kan krijgen, meer praktijkgericht onderwijs of het huisvesten van leerlingen die anders naar het speciaal onderwijs gaan. Wij begrijpen de wens en de noodzaak, maar de investeringen die op de gemeente afkomen en de financiering voor het onderwijs vanuit het Rijk zorgen ervoor dat wij ons in eerste instantie richten op onze zorgplicht zoals die is vastgelegd in de onderwijswetten. Bij de toekenning van middelen voor vervangen of renoveren van een schoolgebouw bepaalt de gemeente op basis van de normeringen in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs de omvang in bruto vloeroppervlakte van een schoolgebouw. Het is aan het schoolbestuur om te bepalen hoe de

school binnen deze toe te kennen oppervlakte invulling geeft aan het aantal leslokalen, lespleinen, spreekruimten en dergelijke.

5. De kengetallen

Basisonderwijs.

De gemeente Tytsjerksteradiel kent 17 dorpen. Met uitzondering van de dorpen Feanwâldsterwâl en Wyns is er in elk dorp tenminste één basisschool.

Onderstaand ziet u een overzicht van de scholen en het daadwerkelijk aantal leerlingen op 1 oktober 2024 en 2025 en de prognose (september 2025) van het aantal leerlingen in de jaren 2030, 2035, 2040 en 2042.

	1-okt	2024	2025	2030	2035	2040	2042
Burgum	De Arke	328	349	363	382	402	404
	De Reinboge	204	192	176	185	195	196
	t Partoer	189	186	162	171	180	180
Earnewald	Master Frankeskoalle	37	35	40	41	44	44
Eastermar	De Twirre	137	134	129	135	139	139
Garyp	De Wraldpoarte	137	152	137	134	143	140
Hurdegaryp	De Winde	265	273	308	327	345	348
	Obs Hurdegaryp	103	97	120	127	134	135
Jstrum	De Greide	91	99	95	89	96	100
Noardburgum	De Klimstien	144	142	135	135	151	157
Sumar	it Bynt	89	94	100	102	105	104
Suwald	Triangel	63	61	49	45	51	56
Tytsjerk	De Romte	128	126	128	130	126	125
Ryptsjerk	Alphaschool	70	70	70	58	59	59
Gytsjerk	Ichtus	84	81	86	79	77	76
	Thrimwalda	76	80	78	71	70	68
Oenstjerk	De Opstap	82	83	80	91	99	101
	De Paadwizer	133	118	119	135	148	151
Aldsjerk	Snnehonk	47	52	63	66	61	56
Munein	It Kruiired	35	35	24	21	21	22
Totaal aantal leerlingen		2.442	2.459	2.462	2.524	2.646	2.661

In opdracht van de gemeente wordt periodiek de leerlingenprognose geactualiseerd. Naast de historische leerlingenaantallen per school en de herkomst van de leerlingen, wordt hierbij informatie verwerkt uit de gemeentelijke bevolkingsadministratie, de aanwezige woningen en vastgestelde woningbouwprogramma's. Op basis hiervan wordt per dorp een berekening gemaakt van de inwoners binnen een bepaalde leeftijdsgroep.

Om als voorbeeld het basisonderwijs te nemen. Hierbij wordt gekeken naar de inwoners in de leeftijdsgroep van 4 tot en met 11 jaar en 30% van de 12-jarigen. De zogenaamde basisgeneratie voor het basisonderwijs. Bij scholen die veel instroom vanuit andere gemeenten of de andere dorpen hebben wordt eveneens rekening gehouden met de ontwikkelingen binnen deze gemeente/het betreffende dorp en de effecten op de instroom van leerlingen vanuit deze gemeente/dorpen.

Op basis van de leerlingenprognose is te zien dat in het merendeel van de dorpen de leerlingenaantallen redelijk stabiel blijven, of een kleine stijging laten zien. Een school in Burgum en de scholen in Hurdegaryp hebben een grotere stijging van het leerlingenaantal. De schoolbesturen kunnen zich vinden in deze prognose. Een aantal besturen geeft wel aan dat op basis van hun berekening voor de komende 4 jaar de toename van het aantal leerlingen sneller zal gaan dan de prognose aangeeft. De gemeentelijke prognose betreft een prognose voor de langere termijn. Afgesproken is dat in de jaarlijkse bestuurlijke overleggen aandacht is voor de ontwikkelingen van de werkelijke leerlingenaantallen ten opzichte van de prognosegetallen. In Burgum is ook de AZC school gehuisvest. Deze school wordt niet meegenomen in de leerlingenprognose. Het aantal leerlingen is hier meer afhankelijk van het plaatsingsbeleid van het COA. De bekostiging van dit schoolgebouw verloopt anders dan de overige schoolgebouwen. Op basis van een door de gemeente bij het COA in te dienen aanvraag wordt een bedrag a fond perdu uitgekeerd waarmee een schoolgebouw kan worden gerealiseerd..

Leeftijd schoolgebouwen.

De gemeente heeft een groot aantal schoolgebouwen die op leeftijd zijn als puur gekeken wordt naar het oorspronkelijke stichtingsjaar van de school. Een aantal gebouwen zijn in de loop der jaren uitgebreid en/of aangepast. In de dorpen Eastermar en Hurdegaryp zijn de gebouwen waarin de scholen zijn gehuisvest eigendom van een derde partij en huurt de gemeente de ruimte voor het onderwijs. Deze huurovereenkomsten worden in respectievelijk 2027 en 2030 niet verlengd.

Jaar	school	Plaats
1957	Alpha it Kruired	Ryptsjerk Munein
1962	De Wraldpoarte	Garyp
1971	Thrimwalda	Gytsjerk
1973	De Reinboge	Burgum
1976	De Arke	Burgum
1977	Ichtusschool	Gytsjerk
1981	Sinnehonk De Klimstien	Aldtsjerk Noardburgum
1982	De Paadwizer	Oentsjerk
1986	De Opstap	Oentsjerk
1990	Triangel	Suwald
1995	't Partoer	Burgum
2007	De Twirre	Eastermar
2010	De Winde OBS Hurdegaryp	Hurdegaryp Hurdegaryp
2017	Frankeskoalle	Earnewald
2020	It Bynt	Sumar
2024	De Romte	Tytsjerk
2025	De Greinde	Jistrum

Voortgezet onderwijs.

Er zijn een drietal scholen voor voortgezet onderwijs in de gemeente Tytsjerksteradiel. In Burgum zijn dit het OSG Singelland en de CSG Liudger. Deze scholen hebben gezamenlijk een vestiging voor de havo-top in Burgum. Het Carmel Lyceum Hurdegaryp (voormalig Tjalling Koopmanscollege) is gehuisvest in Hurdegaryp.

	1-okt	2024	2025	2030	2035	2040	2042
Burgum	CSGLiudger	521	548	532	548	523	539
	Singelland Burgum	300	287	276	280	295	302
	Havo Top	168	204	205	199	210	216
Hurdegaryp	Carmel Lyceum	260	223	351	351	351	351
Totaal aantal	leerlingen	1.249	1.262	1.364	1.378	1.379	1.408

Voor het voortgezet onderwijs heeft de gemeente voor de eerste maal een prognose laten maken. In het verleden gingen wij uit van een landelijke prognose en de korte termijn prognoses van de schoolgebouwen. In het overzicht hierboven is voor het jaar 2030 uitgegaan van de prognoses van de schoolbesturen. Voor de latere jaren is de prognose van de gemeente gehanteerd. Voor het Carmel lyceum Hurdegaryp is uitgegaan van de prognose die het Carmel College heeft opgesteld voor de aanvraag van de schoolbestuurlijke fusie.

Het Tjalling Koopmans College werd op een andere wijze gefinancierd dan de andere scholen in Tytsjerksteradiel. Met het schoolbestuur van de school was een doordecentralisatie overeenkomst gesloten. De gemeente sluit de vergoeding die van het rijk ontvangen wordt voor de leerlingen die deze school bezoeken, door naar het schoolbestuur. Het schoolbestuur zorgt dan zelf voor de huisvesting en ruimte voor het bewegingsonderwijs. Het te vergoeden bedrag is afhankelijk van het aantal leerlingen. Daalt het aantal leerlingen van de school, daalt ook de vergoeding van de gemeente aan het schoolbestuur. Hierbij is de zorgplicht van de gemeente voor de huisvesting van deze school overgedragen aan het schoolbestuur. Met ingang van 1 augustus 2025 is via een bestuurlijke fusie deze school ondergebracht onder het bestuur van het Carmel College. Met dit bestuur zijn wij in overleg over de wijze waarop wij voor het Carmel Lyceum Hurdegaryp onze zorgplicht gaan invullen. Het schoolbestuur heeft aangegeven de voorkeur te geven aan het aanpassen van de doordecentralisatieovereenkomst. Hiervoor wordt een nieuwe overeenkomst opgesteld.

Leeftijd schoolgebouwen voortgezet onderwijs.

Jaar	School	Plaats
1997	Liudger	Burgum
2008	uitbreiding Liudger	Burgum
1998	Singelland	Burgum
2005	uitbreiding Singelland	Burgum
2017	Havo Top	Burgum
2020	Carmel Lyceum	Hurdegaryp

6. Situatiebeschrijving en conclusies per dorp

Burgum.

Dit is de kern met het meest aantal inwoners (10.245; 1 januari 2025), hier zijn dan ook een drietal basisscholen gehuisvest en de dislocatie van 't Partoer, de AZC school Papilio.

Hier zijn een drietal basisscholen gehuisvest en een dislocatie nabij het AZC centrum.

1. CBS. De Arke H.W. van Glinstrastraat 8
2. KBS De Reinbôge Likmounewei 61
3. OBS 't Partoer Lauermanstraat 21a
4. OBS Papillio Burgemeester Lohmanlaan 40a

Leerlingenaantallen

1-okt	2024	2025	2026	2027	2030	2035	2040	2042
De Arke	328	349	341	360	363	382	402	404
De Reinboge	204	192	176	174	176	185	195	196
't Partoer	189	186	176	170	162	171	180	180
	721	727	693	704	701	738	777	780

De toename van het aantal leerlingen van De Arke leidt tot een capaciteitsprobleem. In eerste instantie dient dan gekeken te worden naar beschikbare ruimte binnen de verwijsafstand van 2 kilometer. Via medegebruik van ruimte in de nabijgelegen school 't Partoer is ruimte beschikbaar. Gelet op het feit dat er sprake is van een structureel tekort, achten wij het niet wenselijk voor een periode van meer dan 15 jaar medegebruik toe te passen. De mogelijkheid wordt onderzocht om het bij de school gelegen bestuursbureau van de Oarsprong weer voor het onderwijs te gaan gebruiken. Dit gebouw zal dan door de gemeente dienen te worden aangekocht en geschikt gemaakt voor het onderwijs. Het schoolbestuur van De Arke geeft aan dat in hun berekeningen de toename van het aantal leerlingen in de eerste jaren sneller gaat dan de prognose aangeeft.

De schoolbesturen van de basisscholen in Burgum spreken af om de leerlingenstroom aan te laten sluiten bij de scholencapaciteit in Burgum. De resultaten van deze inspanning worden als thema meegenomen in het nieuwe ihp en in de bijeenkomsten van het LEA.

Het schoolgebouw van 't Partoer kent klimaatproblemen. Het aanpassen van het gebouw valt echter verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. Gelet op de leeftijd van het gebouw, de aanbouw en de aanpassingen van het gebouw rond 2013, 2014 is er geen goede grondslag om vervanging of renovatie naar voren te halen.

Het oorspronkelijke bouwjaar van de schoolgebouwen van de Arke en de Reinboge geven een vertekend beeld. In de loop der jaren zijn hier door de gemeente aanpassingen gedaan, die een positieve invloed hebben op de levensduur van deze schoolgebouwen.

Voortgezet onderwijs

In Burgum zijn op drie locaties de twee scholen voor voortgezet onderwijs gehuisvest.

OSG Singelland,
CSG Liudger,
HavoTop,

Schoolstraat 101
Tjalling Haismastraat 1
Minnertshof 17

De locatie HavoTop is een gemeenschappelijk initiatief van OSG Singelland en CSG Liudger. De leerlingen van het 4^e en 5^e leerjaar van de Havo van beide scholen krijgen het onderwijs op een gemeenschappelijke locatie aan de Minnertshof.

Bij het schoolgebouw van Singelland staan een viertal tijdelijke lokalen. De prognose van het aantal leerlingen laat zien dat deze ruimtebehoefte permanent van aard is. Het schoolbestuur wil het schoolgebouw aanpassen en uitbreiden, waarbij aanvullende permanente capaciteit wordt gerealiseerd. De huur van tijdelijke gebouwen kan dan worden beëindigd. De tijdelijke vergunning die voor dit gebouw is verleend heeft ook een beperkte duur.

Het schoolgebouw van Liudger is eind jaren negentig gerealiseerd. Het gebouw heeft voldoende capaciteit en is door het schoolbestuur al een keer aangepast aan het onderwijs van nu.

Conclusie Burgum:

- Het aantal leerlingen van De Arke kan niet worden gehuisvest in de huidige capaciteit. Omdat het leerlingenaantal voor de middellange en lange termijn aanwezig is, wordt de mogelijkheid onderzocht de leerlingen te huisvesten in het huidige bestuursbureau van het schoolbestuur van De Arke.
- De combinatie van de structureel aanwezige leerlingen van Singelland en de duur van de vergunning voor de tijdelijke huisvesting maakt het noodzakelijk de permanente capaciteit van de school aan te passen.

Earnewâld

Earnewâld is één van de kleinere kernen met 400 inwoners op 1 januari 2025. Het dorp heeft een samenwerkingsschool de Master Frankeskoalle.

1-okt	2024	2025	2026	2027	2030	2035	2040	2042
Master Frankeskoalle	37	35	35	37	40	41	44	44

Het schoolgebouw is kortgeleden geheel aangepast en geheel geschikt gemaakt voor gezamenlijke huisvesting van peuteropvang en BSO.

Conclusie Earnewâld:

- De aanwezige capaciteit van de school voldoet.

Eastermar

Het dorp Eastermar telde op 1 januari 2025 1.589 inwoners.

1-okt	2024	2025	2026	2027	2030	2035	2040	2042
De Twirre	137	134	133	129	129	135	139	139

Het gebouw waarin de school is gehuisvest wordt gehuurd. Het college wil geen langlopende huurvergoedingen en gaat geen nieuwe huurperiode aan voor een periode van tenminste 10 jaar. De jaarlijkse indexeringen van de huur zorgen ervoor dat voor het zelfde bedrag een nieuwe voorziening kan worden gerealiseerd. Met de instellingen in het dorp wordt de haalbaarheid van het realiseren van een bredere voorziening onderzocht.

Deze voorziening zal niet voor het einde van de huidige huurperiode (31 oktober 2027) zijn gerealiseerd. Gelet hierop worden de scenario's uitgewerkt voor of het doorhuren van de huidige school voor een periode van 3 tot 5 jaar of het realiseren van tijdelijke huisvesting.

Conclusie Eastermar:

- De huidige huurovereenkomst van het schoolgebouw wordt niet verlengd;
- Huisvesting in de periode van einde huidige huurovereenkomst tot oplevering nieuwe voorziening vindt plaats in de huidige school of via tijdelijke huisvesting.
- Er wordt een nieuwe onderwijsvoorziening gerealiseerd, waarbij met het dorp de mogelijkheden worden onderzocht van een bredere voorziening.

Garyp

Een dorp met 1.832 inwoners op 1 januari 2025. In dit dorp is de CBS De Wrâldpoarte gehuisvest.

Deze dorpsschool blijft volgens de gemeentelijke prognose stabiel rond de 140 leerlingen. Het schoolbestuur geeft aan dat het leerlingenaantal van deze school iets hoger zal uitkomen.

1-okt	2024	2025	2026	2027	2030	2035	2040	2042
De Wrâldpoarte	137	152	148	149	137	134	143	140

In het vorige IHP is vervangende huisvesting toegekend. Vanuit het dorp is het verzoek gekomen om de mogelijkheden van een multifunctioneel gebouw te onderzoeken. Dit heeft helaas niet geresulteerd in een haalbaar scenario.

Voor de school kan nieuwbouw worden gerealiseerd op de huidige locatie, dan wel een andere locatie met ruimte om alsnog multifunctionele voorzieningen rondom deze kavel te realiseren. De mogelijkheden hiervoor moeten worden onderzocht waarbij ook duidelijk is dat wij de school op korte termijn duidelijkheid moeten geven over de haalbaarheid hiervan.

Conclusie Garyp:

- In dit IHP in het jaar 2026 een investering voor de school op te nemen.
- Het schoolbestuur heeft de ontwikkelingen rondom haalbaarheid MFC afgewacht, maar willen nu starten met nieuwbouw IKC.

Hurdegaryp.

Dit is één van de grotere dorpen (4.988 inwoners) van Tytsjerksteradiel met twee basisscholen, te weten

- CBS De Winde Van Weerden Poelmanstraat 2b
- OBS Hurdegaryp Van Weerden Poelmanstraat 2a

1-okt	2024	2025	2026	2027	2030	2035	2040	2042
De Winde	265	273	290	287	308	327	345	348
Obs Hurdegaryp	103	97	105	113	120	127	134	135

Volgens de prognose zal het leerlingenaantal in Hurdegaryp aanzienlijk toenemen.

De scholen zijn gehuisvest in een gebouw dat wordt gehuurd. De huurperiode loopt tot 22 maart 2030. Ook voor dit gebouw geldt dat het college heeft aangegeven geen langdurige huurovereenkomstverplichting aan te willen gaan. Naast de scholen zijn in dit gebouw ook kinderopvang, peuteropvang, muziekschool en de GGD gehuisvest.

Met de verhuurder zijn wij in gesprek over de mogelijke scenario's zoals koop van het gebouw of beëindigen van de huur in 2030. Voor de situatie dat het huidige gebouw niet wordt aangekocht moet rekening worden gehouden met het realiseren van nieuwbouw. Op korte termijn is het noodzakelijk hierover helderheid te hebben. De dekking van de kosten voor aankoop of nieuwbouw van de school kan worden bekostigd uit de huidige huurbedragen van het schoolgebouw.

In Hurdegaryp is ook een school voor voortgezet onderwijs gehuisvest. Het Carmel Lyceum Hurdegaryp (voormalig Tjalling Koopmans College) is gehuisvest aan de Reidroas 12. Het huidige gebouw is eind 2020 in gebruik genomen. Met ingang van 1 augustus 2025 is het bestuur van de school overgegaan naar de stichting Carmel College.

Met het bestuur van deze stichting zijn wij in gesprek over het aanpassen van de doordecentralisatie overeenkomst die wij met het vorige schoolbestuur hebben gesloten. Bij een doordecentralisatieovereenkomst ontvangt de stichting van de gemeente een vergoeding op basis van het aantal leerlingen. Met deze vergoeding wordt de zorgplicht voor huisvesting overgedragen. Het schoolbestuur is zelf geheel verantwoordelijk voor een goede en adequate huisvesting.

De school heeft een duidelijke regiofunctie. Op 1 oktober 2024 waren er 260 leerlingen. 43,8 % van het aantal leerlingen is afkomstig uit de gemeente Tytsjerksteradiel, 3 % uit de gemeente Achtkarspelen. De overige leerlingen komen uit andere gemeenten.

Conclusie Hurdegaryp:

- Schoolgebouw basisscholen wordt gehuurd. Huurovereenkomst wordt niet voor een langere periode verlengd na 21 maart 2030;
- Haalbaarheid aankoop huidige gebouw of nieuwbouw worden onderzocht.
- Bestuur van de stichting Carmel College wil nieuwe doordecentralisatieovereenkomst.

Jistrum

Bij de start van het schooljaar 2025/2025 is het MFA de Trochset in gebruik genomen. De Bernemiskip De Greide is in dit gebouw gehuisvest.

1-okt	2024	2025	2026	2027	2030	2035	2040	2042
De Greide	91	99	103	104	95	89	96	100

Het leerlingenaantal van de school blijft redelijk stabiel en heeft voldoende ruimte in het gebouw.

Conclusie Jistrum:

- De school is goed gehuisvest en heeft gelet op de prognose voldoende capaciteit;

Noardburgum

In dit dorp met 2.295 inwoners is de ontmoetingsschool De Klimstien gehuisvest. Het leerlingenaantal van de school gaat naar rond de 150 leerlingen.

1-okt	2024	2025	2026	2027	2030	2035	2040	2042
De Klimstien	144	142	141	145	135	135	151	157

Het schoolgebouw van de Klimstien aan het Marijkepaed 2 is van het bouwjaar 1981.

Met het schoolbestuur zijn de mogelijke locaties voor een nieuw te realiseren school onderzocht. Het schoolbestuur heeft de voorkeur om de mogelijkheden van de locatie van het Marijkepaed verder te onderzoeken. Dorpsbelangen Noardburgum heeft aangegeven de voorkeur te geven aan het realiseren van een nieuwe school bij het MFC De Balstien gelet op de herkomst van de leerlingen.

Het moet dan wel duidelijk zijn dat het gebouw hier ruimtelijk kan worden ingepast en dat de verkeersstromen goed kunnen worden ingepast. Met de betrokkenen zal een besluit over de locatie worden genomen.

Zodra dit besluit er is kunnen de vervolgstappen voor het realiseren van een nieuwe voorziening worden opgestart.

Conclusie Noardburgum:

- Op basis van het beschikbare haalbaarheidsonderzoek met het schoolbestuur en dorpsbelangen in 2026 komen tot een uiteindelijke locatie voor de nieuwe school.
- De verdere voorbereiding starten in 2026.

Sumar

Dit dorp met 1.390 inwoners op 1 januari 2025 is de voorloper in vergelijking met andere dorpen voor wat betreft het samengaan van een tweetal scholen in het dorp.

Het leerlingenaantal van de ontmoetingsschool 'it Bynt' is redelijk stabiel rond de 100 leerlingen.

1-okt	2024	2025	2026	2027	2030	2035	2040	2042
it Bynt	89	94	91	94	100	102	105	104

Het oorspronkelijk bouwjaar van het schoolgebouw is van 1976. Maar het gebouw is in 2019/2020 geheel aangepast aan de eisen van deze tijd en de nieuwe ontmoetingsschool. De peuteropvang is eveneens in het gebouw gehuisvest.

Conclusie Sumar:

- De school is goed gehuisvest en heeft voldoende capaciteit om de leerlingen te huisvesten.

Suwâld.

In dit dorp van 629 inwoners wordt onderwijs en opvang aangeboden onder één dak in de Bernemienskip de Triangel. Er is een aanbouw geplaatst aan het speellokaal, waar BSO en peuteropvang aangeboden wordt.

1-okt	2024	2025	2026	2027	2030	2035	2040	2042
Triangel	63	61	59	55	49	45	51	56

Het leerlingenaantal van de school zal iets gaan dalen maar daarna weer stijgen naar globaal het aantal leerlingen van nu.

De school is gehuisvest in een schoolgebouw met als bouwjaar 1990. De aanbouw ten behoeve van de peuteropvang en de BSO is door het schoolbestuur bekostigd.

Conclusie Suwâld:

- De school is goed gehuisvest en heeft voldoende capaciteit om de leerlingen te huisvesten;

Tytsjerk

Begin 2025 is in dit dorp van 1612 inwoners het MFA Tytsjerk geopend. Een voorziening waarin de school, kinderopvang, het dorps huis en een gymzaal zijn gehuisvest.

1-okt	2024	2025	2026	2027	2030	2035	2040	2042
De Romte	128	126	128	127	128	130	126	125

Het gebouw voldoet goed en heeft voldoende ruimte.

Conclusie Tytsjerk:

- De school is goed gehuisvest en heeft voldoende capaciteit in het gebouw;

Trynwâlden.

De dorpen Aldtsjerk, Oentsjerk, Mûnein en Gytsjerk maken onderdeel uit van het gebied Trynwâlden. De dorpen zijn op betrekkelijk korte afstand van elkaar gelegen. In 2024 zijn de twee schoolbesturen (Adenium en Oarsprong) en de gemeente gestart met verkennende gesprekken om te komen tot duurzame en toekomstbestendige scholen in dit gebied.

In een nieuwsbrief van de schoolbesturen en de gemeente van juli 2025 is het volgende opgenomen:

- . We gaan samen aan de slag met het realiseren van nieuwe (school)gebouwen die klaar zijn voor de toekomst;
- . We houden bij de ontwikkeling van de gebouwen rekening met het onderbrengen van meerdere maatschappelijke functies (waaronder kinderopvang), die bijdragen aan de leefbaarheid van de dorpen en de ontwikkeling van het kind;
- . In de tussentijd houden wij de huidige gebouwen open, als de kwaliteit van die scholen goed blijft;
- . en we gaan onderzoeken hoe de samenwerking er in de toekomst concreet uit kan zien. Wat betekent dat voor het onderwijsaanbod met aandacht voor de ondersteuning van het kind en ruimte voor de verschillende identiteiten van beide schoolbesturen.

In de gesprekken is ook aangegeven dat dit traject niet in één keer kan worden gerealiseerd. Uitvoering zal in fases plaatsvinden, waarbij gestart wordt daar waar het draagvlak het grootst is; te weten in Gytsjerk.

In dit IHP gaan wij uit van het realiseren van een voorziening in Gytsjerk en twee zelfstandige scholen in de noordkant van het gebied. De vraag die verder moet worden uitgewerkt is of dit twee scholen onder één dak wordt of dat er sprake is van gescheiden voorzieningen. Gelet op het leerlingenaantal kunnen hier twee

toekomstbestendige zelfstandige scholen worden gerealiseerd.

De leerlingen prognose geeft de volgende resultaten voor dit gebied

1-okt	2024	2025	2026	2027	2030	2035	2040	2042
Ichtus	84	81	85	89	86	79	77	76
Thrimwalda	76	80	78	78	78	71	70	68
Totaal	160	161	163	167	164	150	147	144

	2024	2025	2026	2027	2030	2035	2040	2042
De Opstap	82	83	81	83	80	91	99	101
De Paadwizer	133	118	124	124	119	135	148	151
Sinnehonk	47	52	59	58	63	66	61	56
It Kruired	35	35	33	30	24	21	21	22
totaal	297	288	297	295	286	313	329	330



Conclusie Trynwâlden:

- Realiseren schoolgebouw in omgeving Gytsjerk
- Twee zelfstandige scholen aan de bovenkant van Trynwâlden, waarbij nog verder wordt uitgewerkt of dit twee scholen onder 1 dak worden of dat er ook twee zelfstandige gebouwen worden gerealiseerd.
- Onderzoeken welke functies kunnen worden toegevoegd aan de te realiseren voorzieningen.

Ryptsjerk

Ryptsjerk is ook onderdeel van het gebied Trynwâlden. Dit dorp ligt op iets grotere afstand van de hierboven genoemde scholen. De afstand naar de dichtstbijzijnde school in Gytsjerk is iets minder dan 4 kilometer. De scholen in de andere dorpen liggen tussen de 2 en 2,5 kilometer van elkaar. In het IHP 2021–2025 zijn middelen opgenomen voor vervangende nieuwbouw van school.

Gelet op de minieme afstand tussen de scholen in de Trynwalden en de leerlingenaantallen is hierbij aangegeven dat een besluit over Ryptsjerk niet los kan worden gezien van de andere ontwikkelingen in de Trynwalden.

Het resultaat van een haalbaarheidsonderzoek Bernemienskip Alpha Ryptsjerk in 2023 is dat de school een positie in het dorp heeft, naar verwachting het leerlingenaantal stabiel zal blijven, de school met het gekozen onderwijsconcept goed heeft ingespeeld op de lokale situatie en de beperkte omvang van de school, de school gelet op deze omvang kwetsbaar is. Tijdens de gesprekken met dorpsbelang, bestuur dorpshuis en tijdens de ouderavond, zijn vragen gesteld over de huidige staat van het schoolgebouw en de mogelijkheid om dit te verduurzamen in plaats van te renoveren of nieuwbouw. Men zag de noodzaak van nieuwbouw niet duidelijk. Het team wenst wel een gebouw dat passend is bij de visie en het onderwijsconcept van de school.

In de gesprekken over Trynwalden met de schoolbesturen is ook naar voren gekomen dat het nu niet de tijd is om in Ryptsjerk nieuwbouw te realiseren. Wel is afgesproken dat voor deze school een aanpassing wordt gedaan waarmee de school de komende periode van 10 tot 15 jaar in een passend gebouw onderwijs kan geven.

1-okt	2024	2025	2026	2027	2030	2035	2040	2042
Alphaschool	70	70	73	80	70	58	59	59

Conclusie Ryptsjerk:

- Gelet op de minieme afstand tussen de scholen in de Trynwâlden en het leerlingenaantal van deze scholen, kan een besluit over de huisvesting van een afzonderlijke school niet los worden gezien van besluiten over de andere scholen.
- Gelet op bovenstaande niet over te gaan tot nieuwbouw van de school maar met het schoolbestuur het schoolgebouw aan te passen en renoveren zodat hier de komende 10 tot 15 jaar passend onderwijs kan worden gegeven.

7. Planning

Planning

Niet alle voorzieningen kunnen gelijktijdig worden gerealiseerd. Hierbij spelen de beschikbare financiën, de werkdruk voor gemeente en schoolbesturen een belangrijke rol.

Dit maakt dat er keuzes moeten worden gemaakt in de prioritering.

Voor het bepalen van de prioritering kan worden aangesloten bij de criteria voor het vaststellen van de prioritering van ingediende aanvragen zoals opgenomen in bijlage V van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Tytsjerksteradiel.

Hierin is aangegeven dat voor het stellen van prioriteiten onderscheid wordt gemaakt in voorzieningen die noodzakelijk zijn:

- a. om capaciteitstekorten op te heffen, en
- b. om een adequaat niveau te handhaven.

Voorzieningen als bedoeld onder a vallen onder hoofdprioriteit 1 en voorzieningen als bedoeld onder b vallen onder hoofdprioriteit 2.

Op basis van de hiervoor genoemde ontwikkelingen en is tot de volgende planning gekomen.

Periode 2026 -2030		start	oplevering
Capaciteitstekorten opheffen			
Burgum	Singelland Noodlokalen naar permanente vorm	2028	2030
Burgum	Aankoop/ aanpassen bestuurskantoor voor huisvesting De Arke	2026	2027
Eastermar	onderzoek mfa Huisvesting de Twirre	2026 2027	2030
Hurdegaryp	Duidelijkheid wel of niet aankoop gehuurde schoolgebouw	2026	
Adequaat niveau handhaven			
Garyp	Vervangende nieuwbouw Wraldpoarte	2026	2028
Noardburgum	vervangende nieuwbouw De Klimstien	2026	2028
Trynwâlden	onderwijsvoorziening (170 leerlingen)	2027	2029
Trynwâlden	onderwijsvoorzieningen (330 leerlingen)	2029	2031
Ryptsjerk	aanpassen Alphaschool	2028	2029

Bij de scholen waar vervangende nieuwbouw is genoemd zal ook worden gekeken of in plaats van vervangende nieuwbouw sprake kan zijn van renovatie. Renovatie wordt hierbij

gezien als alternatief voor nieuwbouw met een gelijke levensduur.

Periode 2031 -2039

In deze periode zal een afweging moeten worden gemaakt over de schoolgebouwen van:

Burgum	't Partoer
	De Arke
	De Reinbôge
Suwald	Triangel

Voor deze periode zal het IHP weer worden geactualiseerd. Planning is om hier in ieder geval in 2029 mee te starten en dan ook een scan te doen naar de kwaliteit van deze schoolgebouwen. Op basis hiervan kan dan een volgorde worden bepaald.

Door het meenemen van de schoolgebouwen voor het voortgezet onderwijs in deze scan kan ook een oordeel worden gegeven wanneer deze schoolgebouwen in aanmerking komen.

8. Investeringsbedragen en financiële consequenties.

Niet alle voorzieningen kunnen gelijktijdig worden gerealiseerd. Hierbij spelen de beschikbare financiën en de beschikbare inzet van medewerkers en adviseurs van gemeente en schoolbesturen een rol.

Voor het berekenen van de uitgaven zijn in bijlage IV van de verordening normbedragen opgenomen. Deze bedragen zijn gebaseerd op de zogenaamde VNG-normkostensysteemmatiek.

De indexering van de normbedragen van de modelverordening VNG zijn de laatste jaren op een zodanig niveau (2024: 12,72% ; 2025: 5,68% en 2026 6,52%) vastgesteld dat deze normbedragen weer redelijk marktconform zijn. De kostenconfigurator van de marktprijzen zoals die door Hevo wordt gepubliceerd geeft voor het prijspeil januari 2026 vergelijkbare getallen.

Op grond hiervan zijn de investeringsbedragen berekend op basis van de normbedragen vanuit de modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs (prijspeil 2026).

Investeringsbedragen

Periode 2026 -2030		Bedrag
Burgum	Noodlokalen naar permanente vorm	€ 769.860
Burgum	Aankoop/ aanpassen bestuurskantoor voor huisvesting De Arke	€ 500.000
Eastermar	Huisvesting de Twirre	€ 3.492.214
Hurdegaryp	Duidelijkheid wel of niet aankoop gehuurde schoolgebouw	PM
Garyp	vervangende nieuwbouw Wraldpoarte	€ 3.706.764
Noardburgum	vervangende nieuwbouw De Klimstien	€ 3.752.739
Trynwalden	onderwijsvoorziening (170 leerlingen)	€ 3.951.964
Trynwalden	onderwijsvoorziening (330 leerlingen)	€ 7.753.743
Ryptsjerk	aanpassen Alphaschool	€ 300.000
Totaalbedrag		€ 24.227.284

Het uiteindelijke krediet is uiteraard afhankelijk van de situatie op het moment van de aanbesteding. Per project zal de gemeenteraad ter zijne tijd een afzonderlijk besluit nemen over de toe te kennen bouwkredieten.

Voorop staat dat de nieuwe schoolgebouwen tenminste dienen te voldoen aan de eisen van het Bouwbesluit (BENG). Het strikt vasthouden aan de normbedragen uit de verordening zal ertoe leiden dat er op kwaliteit van materialen wordt bezuinigd. Direct gevolg is dat deze minder lang meegaan of storingsgevoeliger zijn. Op termijn krijg je hier dan hogere kosten.

Naast de investeringsbedragen wordt in het jaar 2026 rekening gehouden met een drietal onderzoeken; te weten locatieonderzoek voorziening in Trynwâlden en Eastermar en onderzoek huisvesting Hurdegaryp.

Jaarlasten van de investeringen.

De investeringen worden in 40 jaar afgeschreven met een rentepercentage van 2%. De investering van de aanpassingen in de school in Ryptsjerk wordt in 10 jaar afgeschreven.

In de kadernota 2026–2029 is al rekening gehouden met geraamde investeringen op basis van de kennis in het voorjaar 2025.

Het structurele capaciteitstekort van Singelland en de Arke is op basis van de prognose zichtbaar geworden. Op basis van de prognose wordt in overeenstemming met het schoolbestuur uitgegaan van een schoolgebouw van de Wraldpoarte voor 154 leerlingen met een oplevering in 2028 in plaats van 2027 waarmee bij de berekening van de jaarlasten rekening is gehouden.

Jaarlasten		oplevering	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Singelland	€ 769.860	2030				1.232	1.232	34.644	34.259
De Arke	€ 500.000	2026	800	800	22.500	22.250	22.000	21.750	21.500
Eastermar	€ 3.492.214	2030			5.588	5.588	5.588	157.150	155.404
MFA Garyp	€ 3.706.764	2028	5.931	5.931	5.931	166.805	164.952	163.098	161.245
School Noordburgum	€ 3.752.739	2028		6.004	6.004	168.874	166.997	165.121	163.245
Trynwalde a	€ 3.951.964	2029			6.323	6.323	177.839	175.863	173.887
Trynwalde b	€ 7.753.743	2031				12.406	12.406	12.406	348.920
aanpassingen Ryptsjerk	€ 300.000	2028			480	36.000	35.400	34.800	34.200
	€ 24.227.284		6.731	12.735	46.826	419.478	586.414	764.832	1.092.660
Vrijval huurbetalingen noodlokalen Singelland								-21.000	-21.000
vrijval huurbetaling eastermar								-250.000	-250.000
totale jaarlasten			6.731	12.735	46.826	419.478	586.414	493.832	821.660

In de berekening is nu ook rekening gehouden met vervangende nieuwbouw van de school in Eastermar en het vervallen van de huurvergoedingen bij oplevering van het gebouw. De huidige huurovereenkomst loopt tot 1 november 2027. De huurvergoeding is na die tijd noodzakelijk voor de huisvesting van de school tot de oplevering van het nieuwe schoolgebouw. Dit kan zijn via een kortlopende verlening van de huurperiode dan wel tijdelijke huisvesting.

Bij oplevering van de aanpassing van het Singelland, vervallen eveneens de huidige huurkosten van het noodlokaal.

9. Proces uitvoering IHP.

Aanvraagprocedure.

Voor projecten die in het IHP zijn opgenomen is het niet noodzakelijk een aanvraag in te dienen voor het huisvestingsprogramma. Hiermee wordt vooruitgelopen op de wetwijziging waarin het IHP een formele status krijgt. Op deze wijze wordt de administratieve procedure van het huisvestingsprogramma voorkomen. Beoordeling van de noodzaak vindt immers al plaats bij de opname in dit integraal huisvestingsprogramma.

Bouwheerschap.

Volgens de onderwijswetgeving is in eerste instantie het schoolbestuur bouwheer bij de uitvoering van onderwijshuisvestingsprojecten. Deze bepaling is in de wetgeving opgenomen in de periode dat bouwprojecten alleen betrekking hadden op het realiseren van een schoolgebouw.

In de huidige periode zijn bij de meeste projecten meerdere instellingen betrokken. Bijvoorbeeld meerdere schoolbesturen, kinderopvanginstellingen en kind gebonden maatschappelijke organisaties. Bij deze grotere project treedt veelal de gemeente op als bouwheer.

Netcongestie

De nieuwbouw en renovatie is op de bestaande locatie van de huidige schoolgebouwen gepland. Of er problemen ontstaan met de aansluiting op het energienet als er nieuwe gebouwen worden gerealiseerd is onzeker. Dit is een onderdeel dat moet worden onderzocht door de bouwheer in de voorbereidingsfase.

Omvang projecten.

In het IHP zijn de onderwijsvoorzieningen opgenomen op basis van de huidige prognoses. Op het moment van de voorbereiding van de voorziening hebben gemeente en schoolbestuur overleg over de totale omvang van het bouwproject. Kloppen de uitgangspunten van het aantal leerlingen nog. Maar ook welke andere instellingen willen participeren in de te realiseren voorziening en op welke wijze wordt deze extra omvang gefinancierd.

Evaluatie.

Het is noodzakelijk dat de schoolbesturen en de gemeente meerdere malen per jaar overleg hebben over de voortgang van het IHP, de leerlingenaantallen en onderwerpen die op dat moment van belang zijn.

Voorgesteld wordt om tweemaal per jaar een school bestuurlijk overleg (OOGO) te plannen. Bij voorkeur in februari/maart en oktober/november.

Betrokkenheid gemeenteraad.

Indien de bouwheer kiest voor een onderwijsvoorziening met kinderopvang kan met het voorbereidingskrediet een plan worden uitgewerkt tot het gereedmaken van de

aanbesteding. Dan is er een goede kostenberekening te maken van de noodzakelijke investering. Voordat met de uitvoering kan worden gestart wordt dit project dan ter goedkeuring aan de gemeenteraad voorgelegd, waarin het bijbehorende krediet beschikbaar wordt gesteld.

Indien tijdens de voorbereiding blijkt dat een multifunctionele accommodatie haalbaar is, wordt dit ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd. In het voorstel zal dan duidelijk moeten worden aangegeven welke instellingen participeren in de voorziening en op welke wijze de investeringskosten kunnen worden gedekt.

Na de besluitvorming in de raad over een te realiseren MFA kan de verdere voorbereiding worden gestart met als eindproduct een uitgewerkt plan dat ter goedkeuring aan de raad wordt voorgelegd met een voorstel het bijbehorende krediet beschikbaar te stellen.

w a
o m
g r f n
t h j
s b s e
g
e